

TÜRK KÜLTÜRÜNÜ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

TÜRK KÜLTÜRÜ

AYLIK DERGI

ORDU SAYISI

Sayı: 70

1 Lira

Ağustos 1968

KULELİ ASKERİ LİSESİ TARİHÇESİ

Sırrı Üçer

Başlarken:

Türk ordu ve kültür hayatında çok değerli bir yeri olan Kuleli Askerî Lisesi tarihçesini, kısa ve fakat ana hatlarıyla okuyucularımızın faydalanışına sunuyoruz.

Bu mektep, Türk kültür hayatına sonsuz hizmetlerde bulunmuş, yüz-yirmiiki yıldan beri çok değerli subay ve generaller yetiştirmekle yetinmemiş, tertemiz sinesinde nice muharrirler, şairler, ressamlar, ilim ve teknik adamları da yetiştirerek, aziz Türk Milletinin hizmetine sunmuştur.

Mektebin tarihçesini iki bölüme ayırarak incelemek gerekecektir:

I — Kuleli Kışla ve diğer binaların tarihçesi ve kitabeleri.

II — Kuleli Askerî Lisesinin kuruluşu ve bugüne kadar olan gelişme.

Bugünlerde Kuleli Kışlanın büyük ölçüde restore edilerek, yeniden tarihî hüviyetini kazandığını görmenin sevinci içindeyiz. Daha nice yüz-yıllar bu kutsal çatıdan, nice evlâtların yetişmesini ümitle bekleyeceğiz. Türk Milletine ve onun yüce ordusuna mutlu günler dileriz.

••

I — Kuleli Kışla ve diğer binaların tarihçesi:

A) *Kuleli Kışla:*

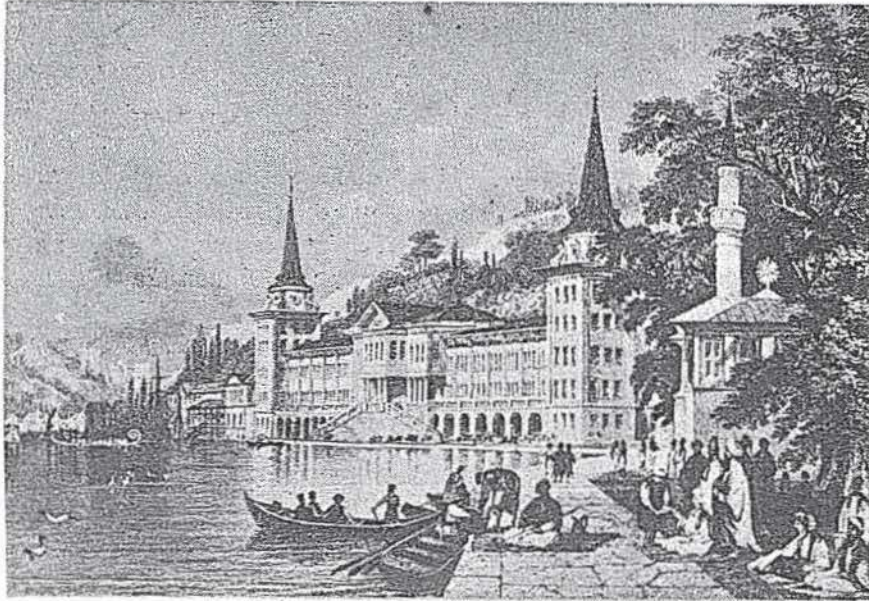
Boğaziçi'nin Anadolu kıyılarında, Çengelköy ile Vaniköy arasında, klâsik Osmanlı kışla üslûbunda güzel bir binadır.

Bizans İmparatorluğu zamanında kışlanın bulunduğu yerde bir manastır vardı. Bu manastır, İstanbul'un fethinden sonra Yeniçeri Ordusunca kışla olarak kullanıldı. Yavuz Sultan Selim zamanında da *Bostancıbaşı odaları* oldu. Manastırın bulunduğu semte halk, *Papas Korusu* derdi. Burada ayrıca bir de kule vardı. Kulenin çevresi güzel bir bahçe ile süslenmişti, bu bahçeye de *Kule Bahçesi* deniliyordu¹.

(1) *Aylık Ansiklopedi*, sayı 15, s. 467.

Resim 1: 1828 yılında inşa edilen kışla
(Tepede İcadiye Kasrı)

Resim 2: Abdülmecid zamanında yapılan kışla.

Yavuz Sultan Selim'den sonra Kule Bahçesi'nin, Osmanlı Sarayına, çiçek ve sebze yetiştirilen bahçe haline getirildiğini görüyoruz. Kanunî Sultan Süleyman burada, devrinin güzel ve büyük kasırlarından birini yaptırdı².

Üçüncü Ahmet zamanında Kule Bahçesi ve çevresi, Osmanlı hükümdarlarının hassı idi. O sırada, yıkılmış olan kulenin kalıntılarından, Damat İbrahim Paşa, Kâğıthane'de Saad Âbâd kasrı ve bahçesinin yapılışında faydalandı.

İkinci Mahmut zamanında Osmanlı ordusunda büyük bir inkılâp olmuş, Yeniçeri Ocağı yıkılmış, Asâkir-i Mansure-i Muhammediye adlı yeni bir ordu kurulmuştu. Bu yeni orduyu barındıracak yeni kışlalara ihtiyaç vardı.

M. 1828 yılı, Nikola ve Atanaş adlı iki Rum vatandaşa ait arsaların da alınıp eklenmesiyle, Hükümdarın emriyle Kule bahçesinde Süvari Ordusuna mahsus, ahşap ve tek katlı bir kışla yapıldı (Resim - 1). Yeni tertip üzere teşkil olunan Birinci Süvari Alayı bu kışlaya yerleştirildi.

Türkiye'de karantina usulünün kabul edilmesinden sonra, Süvari Asâkir-i Hassa-i Şahane alaylarına Tahaffuzhane olarak verildi. Fakat çok harap olan kışla, sayıları gittikçe artan askerlerin oturmasına elverişli olmaktan çıkmıştı.

Sultan Abdülmecit'in bir fermanıyle³, kışlanın boşaltılmasına ve tamerine geçildi, bir yandan da kışlaya su getirtildi (1843).

Yine Sultan Abdülmecit zamanında ahşap olan bu kışla yandı. Yerinde yarı ahşap, yarı kârgir bir kışla daha yaptırıldı (Resim 2). Yeni yapılan bu kışlanın ön cephesine iki kule konmuştu. Bu sebeple kışlaya *Kuleli Kışla* denildi.

1854-1856 yıllarında Kırım Harbi sırasında kışla, cephede yaralanan müteefik askerlerine hastane olarak kullanılmıştı; kışlanın kuzeyinde, ölenler için bir de mezarlık kuruldu (İngiliz Mezarlığı); harbden sonra İngilizler kışlayı boşaltırken yaktılar, bu arada kumanda heyeti karar-gâhi olan *İcadiye Kasrı* da yandı.

Bu yangından kışlanın denize bakan cephesi büyük zarar gördü. 1862 yılında kışla, Hükümdar Abdülaziz tarafından, tamamiyle kârgir ve iki katlı olarak yeniden yapıldı. Denize bakan kapısı üzerine aşağıdaki kitabe konuldu:

Kulelide kal'a âsâ etti inşa bir deha -
Şah-ı devran yapmış idi çün muallâ kışlayı

(2) *Evlîya Çelebi Seyahatnamesi*, cilt I, s. 468-469.

(3) Arşiv Dairesi, Meclis-i Vâlâ, No. 645 belge.

Sadr-ü Serasker iken tarihini yazdı Fuad
Kıldı Han Abdülaziz Bünyad-ı vâlâ kışlayı.

Kışla, Büyük Fuat Paşa'nın sadareti ve seraskerliği zamanında yapıldı. Kışlanın arkasında, hazinesi büyük, dört tarafı kurnalı büyük ve güzel bir de çeşme yaptırıldı. Bugün bu çeşme yerinde yoktur.

Aşağıda kuruluşu yazılacak olan *Mekteb-i İdadi-i Şâhâne*, Maçka Kışlasından, 1873 yılında Kuleli Kışla'ya taşındı. Maçka Kışlasının yerinde, yeni bir silâhane yaptırılacaktı. Kuruluşundan beri derslerini burada görmekte olan Mekteb-i İdadi-i Şahane, Kuleli Kışlaya yerleşti. Arada birkaç zaruri yer değiştirmeler bir kenara bırakılırsa, yüz yıla yaklaşan bir zamandan beri, bugün Kuleli Askerî Lisesi olarak andığımız kültür müessesesi, son restore ile en güzel şeklini almıştır.

B) Yukarı Mektep:

Bugün Kuleli Askerî Lisesinin ikinci ve büyük bir yuvasını teşkil eden yukarı mektep, Sultan İkinci Abdülhamit tarafından, kışlaya ek bir hastane olarak yaptırıldı. Daha önce mektebin yerinde, İstanbul Boğazından gelip geçecek gemilerin geçişlerini kolaylaştıracak bir fener kulesi vardı. Binanın o zaman doğuya bakan kapısı üzerine aşağıdaki on-dört satırlık kitabe konuldu⁴:

Tabib-i Çaresaz himmeti Abdülmecid Hânın
Vücut-u Mülk-ü Ecnada verir her demde istihkâm
Eger görseydi Serasker Rıza Paşa senin re'yin
Hakim oğlu olurdu illet-i hayret ile sersam
Bu hastahaneyi ol şehsüvar lütf edüp bünyad
Süvari kulların ihya buyurdu eyledi in'am
Binanın rif'atinden ya havanın hassasındandır
Derdini çaresiz etmez kabul illet-ü eskam
Olup yıldız kadar atlı piyade askere mâlik
Ola Hurşid-ü sen meşhur-ı âfak ol şeh-i islâm
Biri mühmel biri mu'cem iki tarih buldu
Bu terki-i müferrahla edüp hak Saffet'e ilhan
Bu bâlâ Hastahane askere kasr-ı sürur oldu
Süvari ceysine Abdülmecid Han kıldı çok ikram

1261

Kitabede Sultan Abdülmecid'in tuğrası vardır, hattatı da Hâşim

(4) Mehmet Raif, *Mir'at-ı İstanbul*, cilt I, s. 204-205.

Efendidir⁵. Kitabı M. 1845 - H. 1261 tarihlidir, Saffet Efendi tarafından kaleme alınmıştır.

Hastane bir müddet sonra *Tıbbiye-i Şâhâne Mektebi* olmuş, Osmanlı Devletine çok kıymetli doktorlar yetiştirmiştir. Bir müddet sonra, yıldan yıla artan talebeleri barındıramayan bu binaya, Sultan İkinci Abdülhamit tarafından H. 1311 - M. 1893 yılında yeni bir bina daha yaptırılarak eklenmiş, bir de hastane binası ilâve edilmiştir. Bu hastane binası bugün mektebin reviridir.

Ek olarak yapılan binanın, denize bakan cephesi üzerine aşağıdaki kitabe konulmuştur⁶:

Zinet-i Efzay-i Makam-ı Muallayı Hilafet-i İslâmiye ve Erike Piray-i Saltanat-ı Seniyye-i Osmaniye El-Sultan ibn el Sultan el-Gazi Abdülhamid Han Hazretleri taraf-ı eşreflerinden işbu Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane Müessesat-ı Celile-i şehriyârilere ilâveten bin üçyüz onbir sene-i hicriyesi Şevvalinde bina ve inşa edilmiştir.

1898 yıllarında *Mekteb-i İdadi* ve *Mekteb-i Tıbbiye* talebelerine de yetmeyen bu binalarda yalnız Mekteb-i İdadi talebeleri kalmış, Sultan İkinci Abdülhamit'in emriyle Tıbbiye Mektebi Beylerbeyi'ne naklolunmuştur.

C) Spor Salonu:

Kuleli Kışlasının cephesi istikametinde, kuzeyinde iki bina daha vardır. Bunlardan birisi, kışlaya bitişik, o zaman Mektep Müdürü olan Kurmay Binbaşı Vehib Bey (Paşa) tarafından yaptırılan ek binadır. Diğeri de yine kışlanın kuzeyinde, Üsküdar - Beykoz asfalt yolu üzerindeki Spor Salonudur.

Burası H. 1261 - M. 1845 yılında, Sultan Abdülmecid tarafından, Süvari askerlerine mahsus maneş binası olarak yaptırılmış, güneye bakan kapısı üzerine ondört satırlık şu kitabe konmuştur:

Şehsüvar-ı Daver-i Abdülmecid-i Âdil'in
Rü'yet etse adlini Kisra olurdu çâkeri
Reşk ile Perviz atardı kendini şebrişden
Görse ta'lime binerken müntazam gâzileri

(5) *Yukarı Mektep*, 1960-1965 yılları arasında tamamen yıkılarak, yerinde modern büyük bir bina yapılmış, kitabesi de iç duvarlardan birine eski tertibi üzere konulmuş suretiyle, muhafaza altına alınmıştır.

(6) Bu kitabe, 1955 yılında parçalanmış, kaybolmuştur.

Sağ olup seyr eylese ol Fâris-i Cûdi eger
 Malik-i râcîl kalurdu Sencar-ı İskenderi
 At sürüp Ferzana yaptı bir güzel tâlimgâh
 Ol Şehinşahın Rıza Cuyi olan Seraskeri
 Ömrünü ikbalini ecnâdını mevfur edüp
 Ol mücahit dâverin yezdanım olsun yaveri
 Etti reftar esb-i tab'im vâdi-i sühande bak
 Bu iki tarihin oldu kilik-i Saffet rehberi
 Padişeh-i, Abdülmecid atlıya yaptırdı manej
 Hak ede makbul ol Sultan-ı Asker perveri

1261

Kitabe, hastane kitabesinde olduğu gibi Saffet Efendi tarafından kaleme alınmıştır. H. 1261 - M. 1845 tarihlidir. Bina, mektep zamanında, uzun yıllar spor salonu olarak kullanılmıştır. Bugün dört duvarı ayakta, çatısı alınmış, harap bir haldedir. Restore edilerek, mektebe yine spor salonu olarak hizmet edeceği günleri beklemektedir. En mühim dileğimiz, bugün kapısı üzerinde duran kitabenin, zamanla veya restoresi sırasında düşüp, parçalanıp, ortadan kaybolmamasıdır.

Kışlalar ve diğer binaların tarihçesi tamamlanmıştır. Kuleli Askerî Lisesinin tarihçesini gözden geçirelim.

I — Harbokulu hakkında kısa bir bilgi:

Kuleli Askerî Lisesi'nin kuruluşunu gözden geçirmeden önce, Harbokulu'nun kuruluşu hakkında kısa bir bilgi edinmemiz faydalı olacaktır. Zira, her iki okulun ilk devirlerinde, birbiriyle kader birliği vardır.

1826 yılında Osmanlı Devletinin altı asırlık Yeniçeri Ordusu kaldırıldı, yeni bir ordu kuruldu. Bu yeni orduya, Avrupa'da olduğu gibi, askerî mekteplerde yetişmiş subaylar lâzımdı. İlk defa bu arzuyu duyan, Sultan İkinci Mahmut oldu.

Hassa Ordusu Müşirlerinden Ahmed Fevzi Paşa, Hassa Ordusu erleri arasından, başarılı ve gösterişli olanlarını seçerek, Selimiye Kışlasında, 1831 yılında bir (Sıbyan Bölüğü) kurdu. İşte bu bölük, gelecekteki Harbokulu'nun ilk nüvesi oldu.

Hükümdarın yaveri Namık Paşa, Ahmed Fevzi Paşa ile birlikte, Harbokulunu açmak işine giriştiler, bu okula bina olarak Maçka Kışlasını seçtiler. Kışlaya hamam, hastane, eczane, kütüphane ve bir de cami eklediler. 1834 yılında Selimiye'deki Sıbyan Bölüğünü buraya getirerek, Harbokulunu açtılar.

III — Askerî İdadi'lerin açılış sebepleri:

Harbokulu'nun yetiştirme metodu, ilkokul bilgisi vermekle işe başlıyor, Harbokulu için gerekli bilgileri vermekle nihayet buluyordu. Bir öğretim devresi İlk, Rüşdiye, İdadi ve Harbiye derslerini içine alıyor, zaman bakımından onbeş yıl geçmesi gerekiyordu.

Türk Ordusuna, az zamanda çok subay yetiştirmek arzu edilince, Harbokuluna öğrenci yetiştiren Askerî İdadi, Askerî Rüşdiye mektepleri açmak zarureti ortaya çıkmış oldu⁷.

IV — Mekteb-i Fünun-u İdadiye'nin açılışı:

Askerî İdadileri açmak fikri üzerinde ilk defa duran, Harbiye Mektebi Nâzırı Emin Paşa oldu. Harbiye Mektebi'nin; Avrupa'daki benzerleri kadar mükemmel olabilmesi için, ikiye ayrılması gerektiğini, bunlardan birinin *Mekteb-i Ulûm-u Harbiye*, diğerinin *Mekteb-i Fünun-u İdadiye* adları ile ayrı yerlerde, ayrı öğretim görmelerini istedi.

H. 1261 - M. 1845 yılı, Türk kültür hayatında mühim yenilikler yılı olmuştu. Türk Milletinin uyanışı için askerî ve sivil mektepler açmak yolunda kıymetli kararlar alındı. Bu kararları şu üç noktada topluyoruz:

- a) Sivil okullarda olduğu gibi, Harbokulunu da öğretim cihetinden kademelere ayırmak.
- b) Avrupa'da okumuş kimselerden öğretmenler seçip, mekteplerimizde bunlardan faydalanmak.
- c) Avrupa'dan mekteplerimize öğretmenler getirtmek⁸.

En mühim üyeleri Büyük Fuat Paşa, Emin Paşa, Şeyhülislâm Arif Hikmet beylerden ibaret Bâb-ı Âli'de kurulan bir muvakkat meclis, Harbokulu ve diğer askerî idadiler konusunu plânladılar. Her ordu merkezinde ve ayrıca bir de İstanbul'da *İdadi-i Şâhâne* açılmasını kararlaştırdılar. Alınan kararlar, Hükümdar Abdülmecid'in tasdikinden geçtikten sonra, hemen uygulanmasına geçildi.

Pangaltı'da, bugün Harbiye dediğimiz bina, *Mekteb-i Ulûm-u Harbiye*, Maçka Kışlası da *Mekteb-i Fünun-u İdadiye* emrine verildi.

Her iki mektebin de Hükümdar Abdülmecid'in huzuru ile, Sadrazam ve diğer devlet adamları tarafından, aynı gün açıldığını görüyoruz⁹. Eldeki vesikalara göre mekteplerin açılışı 10 Ekim 1846 Cumartesi günü olmuştur. Yalnız Takvim-i Vekayi'de açılış tarihi, 15 Ekim 1846 Perşembe günü olarak gösterilmektedir. Takvim-i Vekayi'deki tarih doğru

(7) Kol Ağası Mehmed Es'ad, *Mir'at-ı Mekteb-i Harbiye*, s. 32.

(8) Osman Ergin, *Türkiye Maarif Tarihi*, cilt 2, s. 308

(9) Başvekâlet Arşiv Dairesindeki belgeler.

olarak kabul edilirse bugünkü Kuleli Askerî Lisesinin esasını teşkil eden *Mekteb-i Fünûn-u İdadîye*, 15 Ekim 1845'de açılmış oluyor¹⁰.

V — Bütün askerî idadilerin birleştirilmesi, tekrar ayrılışları:

Harbiye Mektebine talebe hazırlamak üzere, İstanbul'dan başka oniki ordu merkezinde Mekteb-i Fünun-u İdadîye açıldı.

Harbiye Mektebine öğrenci hazırlayan bu idadilerin yanıbaşında, İstanbul'da, Kara Mühendis Mektebine, Deniz Mühendis Mektebine, Tıbbiye Mektebine öğrenci yetiştiren askerî idadiler vardı.

Bu mekteplerin hepsinin bir yerde birleştirilmesi, program ve tasarruf cihetinden uygun görüldü. Galatasaray Kışlasında *Umum Mekteb-i İdadî-i Şâhâne* adıyla, 12 Ekim 1864'de birleştirildi¹¹.

Türk kültür hayatını, askerî alandan sivil alana da aktarmak arzu ediliyordu. Bunun gerçekleşmesi için Galatasaray Kışlasındaki birleşmiş askerî idadilerin ayrılarak, uygun görülecek yerlere taşınması, bu kışlada *Mekteb-i Umumi-i İdadî* adıyla sivil bir mektep açılması kararlaştırıldı¹². Açılacak olan bu Mekteb-i Umumi-i İdadî, bugünkü *Galatasaray Lisesi* idi. Mekteb-i Fünûn-u İdadîye, Maçka Kışlasına taşındı.

VI — Mekteb-i Fünun-u İdadîye'nin Kuleli Kışlaya geçmesi:

H. 1289 - M. 1872 yılında Maçka Kışlasında bulunan *İdadî-i Şâhâne*, Kuleli Kışlasına alınmış, bir asra yaklaşan bir zamandan beri, bu kışlada kültür hayatına devam edegelmiştir¹³. Bu tarihten itibaren mektep, *Kuleli Askerî İdadîsi* adını almıştır.

VII — Kuleli Askerî İdadîsi'nin yer ve isim değiştirmesi:

a) Mektep, Kuleli Kışlaya geçtikten dört yıl sonra, Osmanlı Devleti ile Çarlık Rusyası arasında, 1876 - 1878 savaşı çıktı. Kuleli Kışla askerî hastane oldu; Askerî İdadî Mektebi, Pangaltı'daki Harbiye Mektebine taşındı. Ancak 1879 yılında tekrar Kuleli Kışlaya döndü.

b) Balkan Harbinde Kuleli Askerî İdadîsi:

1912 yılında Osmanlı Devleti ile küçük Balkan devletleri arasında çıkan savaşta Kuleli Kışla, tekrar askerî hastane oldu. Askerî İdadî, Beylerbeyi Sarayı yanında, bugün Deniz Assubay Okulu ve ilkokul olan

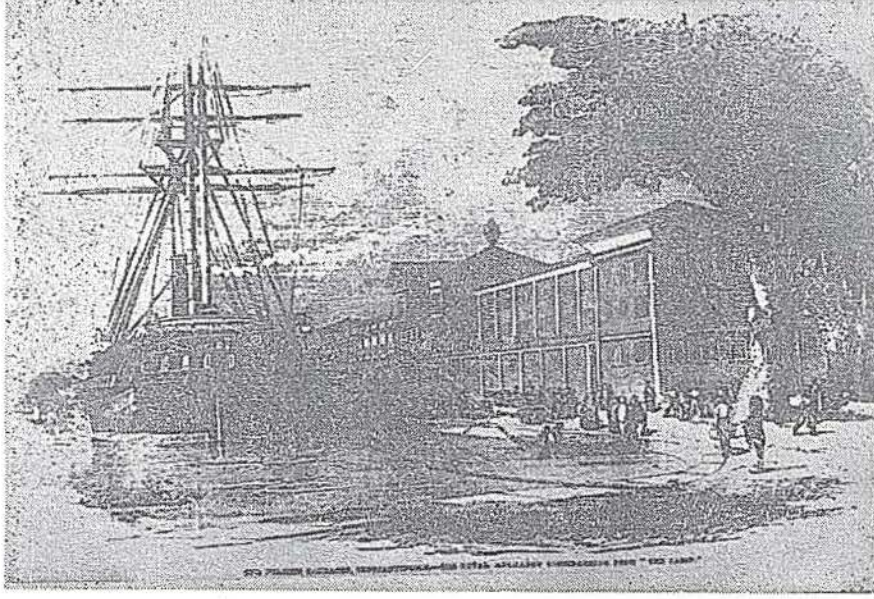
(10) *Takvim-i Vekayi*, 10 Zilkade 1262, sayı 306.

(11) Osman Ergin, *Türkiye Maarif Tarihi*, cilt II, s. 279.

(12) Arşiv Dairesi, Umur-u Dahiliye, No. 605 belge.

(13) M. Es'ad, *Mir'at-ı Mekteb-i Harbiye ve Mir'at-ı Mekteb-i Mühendishâne*.

binalara taşındı. Bir kısmı da, bugün Kandilli Kız Lisesi olan Âdile Sultan Sarayına nakledildi. Bir yıl buralarda ders görülerek, 1913 yılında tekrar Kuleli Kışlaya dönüldü.

1854-1856 Kırım Savaşı yıllarında Kuleli Kışla.

c) Birinci Cihan Savaşında Kuleli Askerî İdadisi:

Birinci Cihan Savaşında İdadi talebeleri Kuleli Kışlada derslerine devam edebildiler. Yalnız, yaş ve gösteriş bakımından elverişli olanlar hazırlık kıt'alarına gönderilip, kısa bir talimden sonra, subay olarak kıtalara verildiler.

ç) Montros Mütarekesinden sonra Kuleli Askerî İdadisi:

Mütarekenin gölgesine sığınarak İstanbul'a gelen, galip devletlerden biri olan İngilizler, depo ve transit merkezi olarak kullanılmak üzere, Kuleli Kışlasının 24 saat içinde boşaltılarak, kendilerine teslimini istediler. 7 Temmuz 1919'da kışla İngilizlere teslim edildi. Mektep eşyaları ve öğrencilerin bir kısmı, Kâğıthane'de Sunnet Köprüsü yakınındaki harap binalara, çadırlara yerleştirildi. İstanbul'da velileri bulunan öğrenciler evlerine gönderildi, dersler durduruldu.

Ekim 1919'da derslere Maçka'da, Silâhhane yanındaki Jandarma Karakolunda başlandı. Maçka Kışlası da İngilizler tarafından işgal edildi.

Yanıbaşlarında, bir karakol binasında, bir askerî mektebin bulunmasından korkan, endişe duyan İngilizlerin isteği üzerine, Askerî İdadi öğrencileri, Beylerbeyindeki Jandarma Mektebine, Askerî Rüşdiye Mektebi de Çengelköy'deki eski hastaneye yerleştirildi. 16 Nisan 1920 yılına kadar, derslere buralarda devam olundu.

d) İstiklâl Savaşında Kuleli Askerî İdadisi:

Kuleli Kışla, İngilizlerin isteği üzerine, Ermeni Yetimleri Mektebi ve Ermeni Göçmen Misafirhanesi olmuştur.

Beylerbeyi'ndeki Jandarma Mektebi, sağlık cihetinden son derece yetersizdi. Fena şartlar altında derslere güçlükle devam olunabiliyordu. İdadi öğrencileri Anadolu'da başlayan Millî Mücadeleye seyirci kalmak istemiyordu. Yaşça, vücutça elverişli olan ve eli silâh tutan gençler Anadolu'ya kaçmaya başladılar. Onları Anadolu'ya kaçmaya, okul idaresi teşvik ve yardım ediyordu. Tertemiz bir inançla Anadolu'ya geçerken, ne güzel bir şarkı söylüyorlardı:

İstiklâl ordusu çiçekler açdı,
Kuleli gençleri vatana kaçdı.

Bu türlü Anadolu'ya kaçan gençler, İstiklâl Savaşında, yurt ve millet uğrunda, altmış şehit verdiler.

e) Cumhuriyet devrinde Kuleli Askerî İdadisi:

Millî Mücadele Türk zaferi ile sonuçlanıp, Lozan Barışı imzalanınca, barışın şartları gereğince, işgal orduları 6 Ekim 1923'de İstanbul'u ve bu arada Kuleli Kışlayı boşalttılar. Türlü yerlerde sığınan, barınan öğrenciler, kutsal kışlalarına döndüler.

1922-1923 ders yılında, Tevhid-i Tedrisat Kanununa uyularak, Kuleli İdadisi, Millî Eğitim Bakanlığı emrine girdi, oniki sınıflı okulun son sınıfı kaldırılarak, onbir sınıflı sivil bir lise oldu ve *Kuleli Lisesi* adını aldı.

Fakat bir yıl sonra mektep, tekrar Millî Müdafaa Bakanlığı emrine girerek, Askerî Mektep oldu, *Kuleli Askerî Lisesi* adını aldı.

f) İkinci Cihan Savaşında Kuleli Askerî Lisesi:

1 Eylül 1939'da başlayan İkinci Cihan Savaşı başlarında, mektep İstanbul'da derslerine devam etti. Fakat 6 Nisan 1941'de Alman ordularının Balkanları işgal ederek, Türk hudutlarına yaklaşması üzerine, askerî mekteplerin Anadolu'ya çekilmesi gerekti.

Mayıs 1941'de Kuleli Askerî Lisesi, Konya'ya taşındı, dört ayrı binaya yerleşti, 21 Ağustos 1947 yılına kadar derslere Konya'da devam olundu.

19, 20, 21 Ağustos 1947 tarihinde Konya'dan tekrar İstanbul'a dönerek, bu savaş yıllarında askerî hastane olan Kuleli Kışlasına kavuştu. Bugün, yeniden yapılan yukarı mektep ve restore edilip kulelerinin de tekrar eklenmesiyle tarihî hüviyetine kavuşan Kuleli Kışlada bu mektebin çok mesut öğrencileri, Türk kültür yolunda, kuvvetli bir inançla yürümektedirler.

VIII — Eğitim - Öğretim:

Kuleli Askerî Lisesi Devletin Millî Eğitim Kanun ve programlarına bağlı bir orta öğretim müessesesidir. Devletin diğer orta öğretim kurumlarından ders ve program bakımından hiçbir ayrılığı yoktur. Harboku'na öğrenci yetiştirir.

İdarede eğitim işleri, başta Kurmay Albay bir Okul Kumandanı olmak üzere, türlü sınıflara mensup subaylar tarafından yönetilir. Öğretim işleri de, kendi branşlarında üniversitelerden yetişmiş, kadın-erkek, asker-sivil öğretmenler tarafından yürütülür.

Kuleli Askerî Lisesi Türk orta öğretim mektepleri içinde en zengin lâboratuvarlara sahip bir mekteptir. Her yıl ortaokulu bitirmiş Türk çocuklarını, bir seçme imtihanından geçirerek başarı kazananları sinesinde toplar, üç yıllık öğretim ve eğitimden sonra başarı kazananlara diplomalarını vererek, parlak bir törenle Harboku'na uğurlar.